

• **Геополітичний контраст: українці дедалі більше вірять у Європу на тлі глибокого скепсису щодо США**

Панічне скорочення імперської матриці: як московські ракети помножили на нуль міф про нейтральність російського канону

Підень козацької країни на картах французьких інженерів проти географічних галюцинацій рашистів

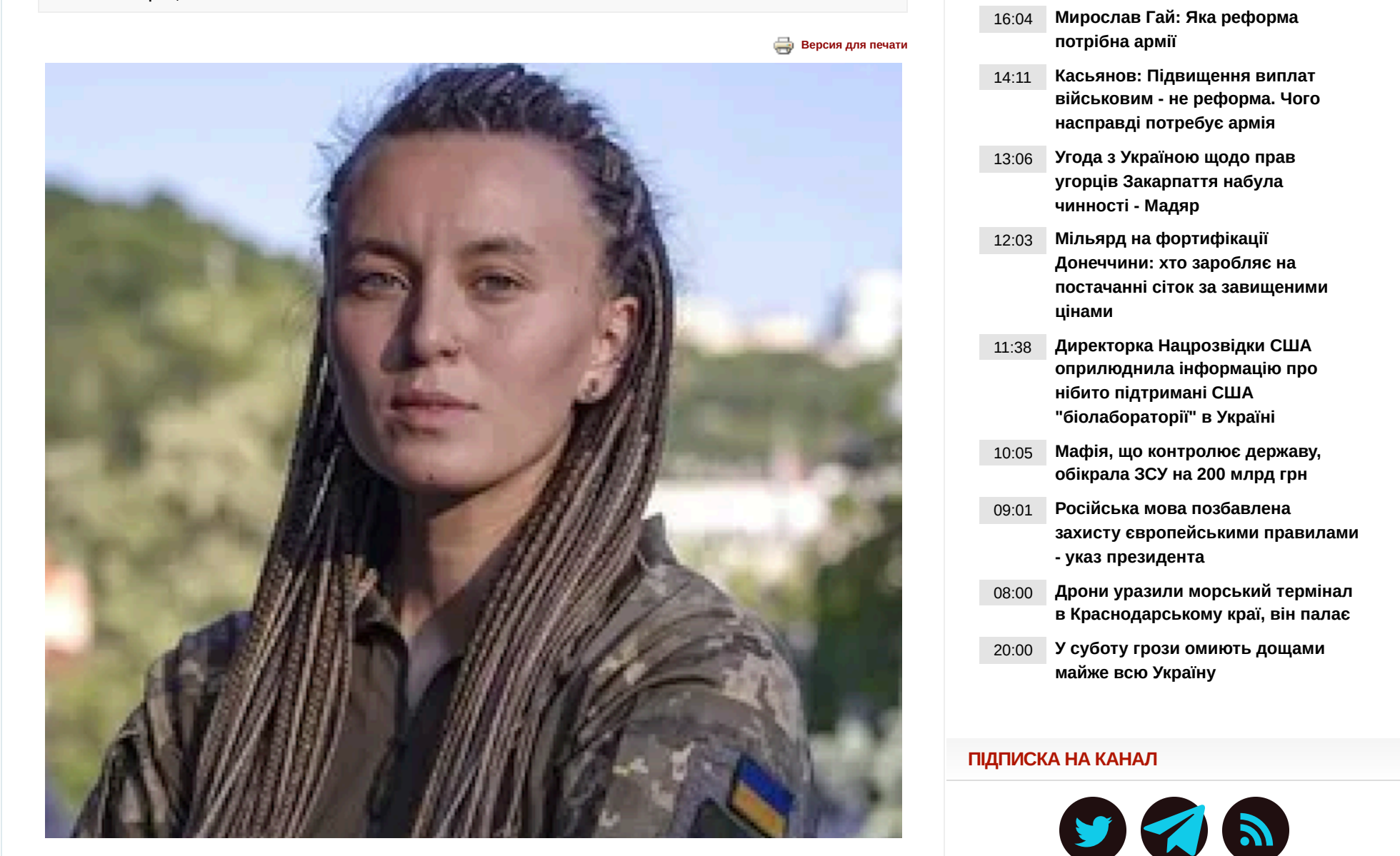
Порт "Південний" контролює ГРУ ГШ РФ?

Генерал-лейтенант Крістофер Коутс: Смерть Путіна. Це – перша необхідна умова можливого тривалого миру

Елітна нерухоість діджея, фітнес-мільйони та кримінальний слід: як родина волинського податківця

Побережного «обросла» майном на 20 мільйонів

Ярина Черногуз: Щодо плану армійської реформи

1. Зарплати

Замість того, щоб робити захмарні суми бойових доплат, краще було б підняти базову зарплату всім військовим не на смішні 10 тисяч гривень, а відповідно до індексації ціні порівняно з 2022 роком хоча б. Зробити базову зарплату хоча б 50 тисяч гривень. Тоді від цього виграють абсолютно всі категорії військових.

Бо піхотинець, який отримав поранення чи травму в бою (а це в піхотних і штурмових підрозділах трапляється часто) і буде переведений у тил через обмежену придатність, а також його сім'я, будуть негативно вражені миттєвим розривом між зарплатою у 300 тисяч гривень і зарплатою у 30 тисяч гривень. Це проковчуватиме знайому всім деморалізацію "в тилу після всього, що я пройшов - я нікому більше не треба". А зважаючи на те, як у деяких підрозділах часом "забувають" нараховувати виплати, напевно чий піхотинець або штурмовик часто бачитиме ці 300 тисяч.

Зате його базова зарплата залишатиметься на рівні жалюгідних 30 тисяч гривень.

Висновок: замість заманувати захмарними цифрами доплат, підніміть базову зарплату всім військовим. Щоб коли ти говориш тиш іноземцю, що твоя базова зарплата навіть після підвищення становить лише близько 670 доларів, у нього не відвисала щелепа від того, наскільки українська влада не цінує військових, завдяки яким займає свої посади. Колеги з країн ЄС, які надають Україні значну фінансову допомогу, зазвичай шоковані.

2. Вислуга років

У плані реформи фактично відсутня градація винагороди за вислугу років.

Даруйте, але оцей принцип "один день відстрочки за один день на бойових" звучить максимально знецінююче щодо реального досвіду військових.

Зробіть так, щоб той, хто довше служив, мав вищу зарплату й більш надбавки, а не просто відстрочку на один день.

Станом на сьогодні, якщо ти прослужив в армії п'ять років, твоя зарплата зростає приблизно на тисячу гривень.

Зробіть за кожен рік служби підвищення зарплати хоча б на 2 тисячі гривень у тилу та на 3 тисячі гривень на бойових посадах. Це мінімальний мінімум, який показуватиме бодай якийсь еквівалент винагороди за вислугу.

Нехай буде менша бойова доплата, зате кожен військовий відчуватиме, що кожен рік його служби цінується й приносить хоча б мінімальне зростання доходу.

Це буде значно більшою мотивацією служити, ніж ці смішні шість місяців відстрочки, за які жоден військовий не знайде ані нормальної роботи, ані стабільності.

3. Відстрочки

Відстрочка на пів року чи рік — це насмішка над тими, хто служить з 2022 року або раніше.

Ця категорія військових має бути винесена в окрему категорію й отримати відстрочку з урахуванням терміну вислуги.

Якщо я прослужила повних шість років в армії, то моя відстрочка має становити не менше двох-трьох років.

А оці шість місяців чи рік — будь ласка, залиште тим, хто до 2026 року перебував у тилу на цивільці.

За вислугу років має бути передбачена реальна грошова винагорода і реальні соціальні гарантії.

4. Терміни служби

Хто саме вважається тими, хто "служить найдовше"? Це військові з 2014–2022 років чи ті, хто служив із 2022 року?

Якою саме буде процедура цього "звільнення до кінця року"?

Як вона корелюватиме з трьома видами контрактів?

Чи буде так, що нові контракти запуснуть, усіх попросять їх підписати, а потім наприкінці року скажуть: "Підете після завершення щойно підписаного контракту"?

Останнє виглядало б як дуже цинічний популізм.

Тому добре було б детальніше прокомунікувати процедуру, від якої залежать плани та життя багатьох військових. Давати визначеність тоді, коли в житті війська її майже немає, — це мінімум, з якого починається повага. І цим мінімумом нехтували роками.

Ми, які служили ще до 2022 року, заслуговуємо на більше в питаннях термінів служби та відстрочок, ніж люди, мобілізовані після початку повномасштабного вторгнення.

Урівняти нас із новими контрактниками означає ще більше посилити деморалізацію тих "старих", на яких сьогодні багато в чому тримається армія.

5. Посади і реальні функції

У проєкті реформи є пункт про високі зарплати командирам. Це логічно і правильно — якщо людина, яка перебуває на посаді командира, справді виконує функції командира.

Сподіваюся, у МО знають, що в багатьох підрозділах склалася цікава ситуація: посади існують окремо, а їхні функції — окремо.

Наприклад, людина на посаді командира взводу чи роти, бо вона офіцер за званням і їй потрібна офіцерська посада, фактично займається видачею обладнання або документами. А бойовою роботою керує сержант чи навіть рядовий, тому що має для цього більше компетенції.

Або людина займає вищу командирську посаду, але фактично всю командирську роботу виконує її заступник чи інший офіцер або сержант підрозділу.

Це дуже поширена ситуація.

Але за вашим проєктом додаткові гроші отримуватиме саме той, хто формально перебуває на посаді.

Відповідно, таке підвищення може лише погіршити ситуацію, бо фактичний командир без відповідної посади рано чи пізно перестане виконувати чужу роботу через порушене відчуття справедливості.

Чи спробує армійська реформа розв'язати проблему такого типу або хоча б передбачити її?

Вона прогресує неймовірними темпами в армії війни на виснаження, і розрив між посадами та реальними функціями подекуди став карколомним порівняно з мирним часом.

6. Чи питали військових?

Мені цікаво, чи взагалі залучали військових до обговорення цієї реформи.

Бо з того, що я бачу, низку важливих речей для тих, хто давно служить, не враховано взагалі.

Нових людей ці умови напевно чий заохотять іти в піхоту або штурмові підрозділи. Бо всі розумітимуть: якщо платять більше, то й ризик загибелі буде вищим, а завдання — амбітнішими та небезпечнішими.

Додаткові 10 тисяч гривень суттєво не покращать фінансове становище військових.

Філософії винагороди та вдячності за роки служби в цьому проєкті радше немає.

Визначеність щодо термінів служби фактично названа лише для новобранців. А тих військових, які дозволяють інституціям існувати попри повномасштабне вторгнення вже п'ятий чи дванадцятий рік посліплі, знову залишили в підвищеному стані.

Підсумок

Вкладатися потрібно не в підвищення доплат, а в підвищення базової зарплати.

Потрібно запровадити грошову та відстрочкову градацію залежно від вислуги років.

Той, хто прослужив 12 років, має отримувати щонайменше на 12 тисяч гривень більшу базову зарплату, ніж новобранець. І мати відстрочку щонайменше на половину терміну своєї вислуги, а не і самі шість місяців, що й новобранець, який щойно підписав контракт.

Потрібно вжити заходів для подолання розриву між посадою та реально виконуваними функціями.

Потрібно чітко назвати механізм термінів служби та демобілізації для тих, хто служить із 2014 року та з 2022 року, і не прирівнювати їх у цих питаннях до новобранців.

Ярина Черногуз, військовослужбовиця, морський піхотинець, військовий медик, розвідниця; сторінка автора у Фейсбук

«Аргумент»

На цю тему:

- Юрій Касьянов: За що ми воюємо?
- Юрій Касьянов: Влада військових зневажає
- Війна і мобілізація

[Share 0](#)

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

ВІДЕО

Соломія Крушельницька – підкорила весь світ, знищила у Львові

Знайшлися нові МАСТКИ власників «Династії»: купуємо їх під прикриттям

Від "мафіозної держави" до ЄС: як Чорногорія бореться з корупцією

РЕАЛЬНА ІСТОРІЯ

КРУШЕЛЬНИЦЬКА

ЩЕ ОДНА «ДИНАСТІЯ»?

Влада, гроші і корупція: як живе Чорногорія

